

קוֹנְטֵרַס

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

יִחְזַק וַיֵּאֱמָץ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וַיִּכְנִיס תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה בְּלֵב, אִיף
לְהַחֲזִיק תָּמִיד בְּלִמּוּד וְעֵסֶק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וַיַּגְלֶה עֲצוֹת נְכוֹנוֹת אִיף לְזָפוֹת לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה.

*

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נְחֶמְן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נְפֵלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נְתָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ בְּאָדָם
אֶהְבֶּת הַתּוֹרָה, אִזְ הוּא כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ שׁוֹם
דְּבָר בְּעוֹלָם, כִּי הַתּוֹרָה מְחַיֶּה אוֹתוֹ,
וּמְשַׁמַּחַת וּמְעוֹדְדַת וּמְחַזְקַת אוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן
מִי שֶׁנִּכְנַס בּוֹ חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵי־תָא, תְּשׁוּקַת
הַתּוֹרָה, לֹא יַעֲזֹב כְּבָר אֶת הַתּוֹרָה בְּשׁוֹם
אֶפֶן שְׂבַעֲוֹלָם. וּכְמֵאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל: אִם
הַתּוֹרָה תִּרְאֶה לְךָ אֶת פְּנֵיהָ, כְּבָר לֹא תִרְצֶה
שׁוֹם דְּבָר רַק אֶת הַתּוֹרָה.

(אמרי מוהר"א"ש, סימן תרן)

קוֹנְטֵרַס

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

אַהוּבֵי, בְּנֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין עוֹד
דְּבָר יוֹתֵר טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ לְמוֹד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְאַף שֶׁטַעֲמַתָּ כְּכֹר קָצַת אֶת הַטַּעַם, וְנִדְמָה
לָךְ כְּאִלוּ זֶה מְאֹד קָשָׁה, עָלֶי לֹאמַר לָךְ, אִם תִּהְיֶה
עֹקֵשׁ גָּדוֹל, וְתִמְשִׁיךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם בְּחֶשֶׁק חֲדָשׁ,
וְאַף שֶׁקָּשָׁה לָךְ מְאֹד מְאֹד בְּהִתְחַלָּה, כִּי טָבַע שֶׁל
אָדָם וּבִפְרָט שֶׁל בְּחֹר צְעִיר, שְׂאִין לוֹ סְבָלָנוֹת
לְשִׁבַת עַל מְקוֹם אֶחָד שְׁעוֹת עַל גְּבֵי שְׁעוֹת, אֲזִי
בְּהִתְחַלָּה נִדְמָה לוֹ כְּאִלוּ הַתּוֹרָה הִיא לְעַל וּלְמַשָּׂא
גָּדוֹל עַד מְאֹד, וּבְשִׁבִיל זֶה מְתַרְשֵׁל בְּהִתְחַלָּה בְּלְמוֹד
תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אָבֵל תִּכְףּ-וּמָיִד כְּשִׁשׁוּבְרִים אֶת

הטבע הרע הזה של אי יציבות ואי סבלנות, רק קונים לעצמם את המדה היקרה של סבלנות, שהוא סבלן על כל הבא ועובר עליו, אז הוא יכול לשבת על מקום אחד שעות על גבי שעות, ולגלס משניות גמרא ושלחן ערוך, זהר ותקונים, וירגיש כל מיני טעמים שבעולם בעת למוד התורה הקדושה; כי התורה היא חכמתו יתברך, ומי שנכנס בתוך חכמתו יתברך, אזי מרגיש טעם גן-עדן בעולם הזה כדגמת העולם הבא; כי באמת מי שמרגיל את עצמו ללמד תורה, אז לבסוף נכנסת בו "אהבת התורה", שכל-כך אוהב את התורה, שאינו רוצה לעזב את התורה, והוא אינו לומד תורה בשביל שכר עולם הזה, ואינו לומד תורה בשביל שכר עולם הבא, אלא לומד תורה מפני שהוא אוהב את התורה. אבל אל תחשב, אהובי, בני היקר, שלזכות ל"אהבת התורה" בא בן לילה ליום, כי צריכים הרבה יגיעה, הרבה טרחה והרבה עבודה, עד ששוכרים את הטבע הרע שלו, ואת החמר העב והגס המכסה את נשמתו, אז מתחיל להרגיש טעם בלמוד תורה הקדושה, שאז הוא כבר אינו רוצה שום דבר — לא עולם הזה ולא עולם הבא, אלא רק את התורה בעצמה, וזו נקראת שלמות "אהבת

התורה", שאינו רוצה שום שֶׁכָּר על זה, אלא הוא רוצה את התורה בעצמה, וכשהוא פותח משניות, אינו יכול לנתק את עצמו מרב האהבה מלגרם משניות עוד פרק ועוד פרק, והוא שותה ואוכל פרקים משניות ממש, כאלו אף פעם לא ראה תורה, כי אצלו זה בהתחדשות גדולה, בדגמת אדם שהרבה זמן לא אכל והוא רעב וצמא, ואז הוא אוכל ושותה בתאבון גדול מאד, כן הדבר מי שנכנס בו חמידו דאורייתא "אהבת התורה", אז הוא גורם פרק אחר פרק, עד שכבר אינו רוצה שום דבר אלא רק את הששה סדרי משנה, ורוצה לסיים, ואחר-כך מתחיל עוד פעם ועוד פעם, ואף פעם לא מתיגע. וכן הדבר עם גמרא, מי שנכנסת בו "אהבת התורה", והוא מרגיש את כל הטעמים בדרך גמרא, אזי הוא אוכל דף אחר דף, וגורם דף אחר דף, עד שזוכה לסיים פרק וכשמים פרק מתחיל עוד פרק, עד שזוכה לסיים את כל המסכתא, ואצלו זו שמחה כל-כף גדולה שזוכה לסיים מסכתא, עד שאפלו כל הון העלמא שירצו לתת לו, כל הכסף שבעולם לא ישוה ל"אהבת התורה", ודבר זה לא יכולים להסביר אלא רק מי שנכנס בו כבוד חמידו דאורייתא "אהבת התורה", ומכל שכן כשאדם זוכה לסיים

עוד מסכתא, עד שזוכה לסיים את כל הש"ס, אז
 שמחתו היא שמחה אמתית, שמחה נצחית, שמחה
 כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ואין עוד דבר
 שמחה בעולם כשמחת התורה, וכן הדבר עם
 שלחן ערוף, כשאדם זוכה להתחיל ללמד סימן
 אחר סימן וסימן אחר סימן, הוא כבר אינו רוצה
 לעזוב את השלחן ערוף, כי שלחן ערוף, זו התמצית
 של תורה שבועל-פה, ומי שמרגיל את עצמו ללמד
 שלחן ערוף, אזי כל סעיף וסעיף וכל סימן וסימן
 אצלו הם חיים נצחיים, וכן הדבר בלמוד הזהר
 הקדוש ותקונים שבהתחלה קשה מאוד להבין את
 פרוש המלות, אבל כשמרגילים את עצמם לומר דף
 אחר דף, אף שגם האמירה בעלמא היא זכוף
 הנשמה מאוד מאוד, עם כל זאת במשך הזמן כשאדם
 מרגיל את עצמו בזה, אזי הוא מרגיש כל מיני
 טעמים וכל מיני נעים באמירת זהר ותקונים, עד
 שנפתח לו המוח, והוא משיג את פנימיות התורה.
 ודבר זה, אהובי, בני היקר, אי אפשר להסביר אלא
 מי שטעם כבר את טעם התורה, ואז אינו צריך כבר
 שום דבר, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן יז):
 כשהתורה תראה לך את הפנים שלה, אז לא
 תצטרך לא שכר עולם הבא ולא שכר עולם הזה,

אלא תרצה רק את התורה; ולכן, אהובי, בני היקר, ראה לשבור את הטבע הרע שלך — אי יציבות ואי סבלנות, ותשב במקום אחד, ותפתח משניות, ותתחיל לגרס פּרָק אחר פּרָק, ותקח גמרא, ותתחיל ללמד ולגרס דף אחר דף, ותקח שלחן ערוך, ותתחיל לגרס וללמד סימן אחר סימן, ותקח זהר ותיקונים, ותתחיל לגרס וללמד דף אחר דף בעקשנות הכי גדולה, לא תזוז ממקומך עד שתתיגע, ואז תלך לנוח או תלך לאכל, אבל אל תעזב את התורה בשום פנים ואפן, ואפלו שיהיה לך בהתחלה מאוד מאוד קשה. ואם תרגיל את עצמך ללמד בצורה כזו, תפגס בך "אהבת התורה", עד שלא תרצה כָּבֵר שום דָּבָר רק את התורה בעצמה. ואני מכרח להגיד לך שזה ילך לך מאוד מאוד קשה, כי התורה היא פלה רוחניות, והאדם הוא פלו גשמיות, ואיך יכולה להתחבר רוחניות בגשמיות? אלא כשהגשמיות מזדככת, אז נכנסת בו רוחניות. לזאת צריכים לזכך הרבה את הגוף, ואיך מזככים את הגוף? על-ידי שאדם הוא עקשן, ויושב במקום אחד בעקשנות גדולה עד מאוד, וגורס דף אחר דף ופּרָק אחר פּרָק, אז במשך הזמן ירגיש כל מיני טעמים ונעים בלמוד התורה הקדושה.

ב.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב מִלְּמוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, כִּי שֵׁם מִתְחַשְּׁבִים רַק עִם תּוֹרָה, מִי
שְׁלֹמֵד יוֹתֵר תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה גְּדוּלָה וְאִינוּ רוֹצֶה
שׁוּם דְּבַר רַק אֶת הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ, אֲזִי כָּל הָעוֹלָמוֹת
פְּתוּחִים לְפָנָיו, וְיֵמָּה שֶׁהוּא צָרִיף בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין
בְּרוּחָנִי הוּא מְקַבֵּל, כִּי שֵׁם בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים
חָשׁוּב רַק תּוֹרָה, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת
הַתּוֹרָה, אֲזִי הִיָּתָה נִכְנָסֶת בָּהֶם "אֶהְבֵּת הַתּוֹרָה", וְלֹא
הָיוּ עוֹזְבִים אֶת הַתּוֹרָה בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן, כִּי הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּחָ-הוּא מְשַׁתְּבַח בְּלוּמְדֵי תּוֹרָה, וְיוֹצְאִים כְּרוּזִים:
אֲשֶׁרִי הֵבֵן שְׁלֹמֵד אֶת תּוֹרָתִי. כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּחָ-הוּא
אָמַר (אֵיכָּה רַבְתִּי בַּפְתִּיחָתָא ב'): 'הֲלוֹאִי אוֹתִי עֲזָבוּ וְאֶת
תּוֹרָתִי שָׁמְרוּ, כִּי הִמָּאֹר שְׂבָה יַחְזִירָם לְמוּטָב'; זֹאת
אוֹמְרַת אֶפְלוּ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אָדָם עֲזָב אֶת הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּחָ-הוּא, וְנָפַל בְּמָקוֹם שְׁנָפַל, עִם כָּל זֹאת אִם
יְהִיָּה חֲזָק בְּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזִי אֶפְלוּ מִכָּל
הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, הֵיכָן שָׂרַק נָפַל וְנִשְׁלַף, הִמָּאֹר
שְׂבָה יַחְזִירָנוּ לְמוּטָב, הֵינּוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תַּחְזִירָנוּ
אֶל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּחָ-הוּא, כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּחָ-הוּא מְסַתֵּר

בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה. כִּי כָּךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
 בָּרָאתִי יִצְרַח הָרַע בָּרָאתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ (קְדוּשֵׁין
 ל:), הַיִּצְרַח הָרַע עוֹבֵד עַל הָאָדָם מְאֹד, הֵן בְּהִרְהוּרִים
 רָעִים וְהֵן בְּמַחְשָׁבוֹת רָעוֹת, הֵן בְּהִסְתַּכְּלוּת רָעוֹת,
 הֵן בְּדַבּוּרִים רָעִים וְהֵן בְּמַעֲשֵׂים רָעִים, אֲבָל מִי
 שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמַּד תּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְזַכֶּכֶת אוֹתוֹ
 וּמְטַהֶרֶת אוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו
 שְׁפַע רוּחָנִי וְשְׁפַע גִּשְׁמִי, וּמִי שֶׁרַק טַעַם טַעַם
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִכְנָסֶת בּוֹ תְּמִידוֹ דְּאוּרֵיתָא
 "אֵהֶבֶת הַתּוֹרָה", הוּא לֹא יַעֲזֹב אֶת הַתּוֹרָה בְּשׂוֹם
 פָּנִים וְאֶפֶן, וְאִפְלוּ שְׁנִכְשָׁל בְּעֵבְרוֹת הַכִּי קָשׁוֹת,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הוּא יַחֲזִיק תְּמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה.

לְכֵן, אֵהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תִּקְבְּלֵ עַל עֲצָמְךָ חֵק
 וְלֹא יַעֲבֹר לֹא לְזוּז מִלְּמוּד מִשְׁנִיּוֹת, מִלְּמוּד גְּמָרָא,
 מִלְּמוּד שְׁלֶחֶן עָרוּף, מִלְּמוּד זֹהַר, מִלְּמוּד תְּקוּנִים
 וּמִלְּמוּד מְדַרְשׁ וְאַגְדָּה, וְעוֹד לְמוֹדִים שֶׁתִּקְבְּלֵ עַל
 עֲצָמְךָ, כִּי אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּזֶה, אִז לֹא תִרְצָה
 שׁוֹם דְּדָבָר, וְלֹא תִצְטָרֵךְ שְׂאֵחָד יַעֲמֵד עַל רֵאשִׁיךָ
 שֶׁתִּלְמַד, וְכֵן לֹא תִצְטָרֵךְ מִשְׁגִּיחַ אוֹ אֵיזָה שׁוֹמֵר, כִּי
 תִרְצָה לְלַמַּד יוֹמָם וְלַיְלָה. אֲבָל אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד

לך, שיהיה לך מאוד מאוד קשה לפני ששוכרים את
 הטבע הרע של הגוף החמרי והגשמי, כי בהתחלה
 בא למוד התורה מר מאוד, כל פרק משניות, כל דף
 גמרא, כל סימן שלחן ערוך, כל דף זהר, כל דף
 תקונים, כל פרשה במדרש בא לאדם כל-כף קשה,
 כאלו הוא צריך לטפס עכשו על הר גבה מאוד,
 שאחר כמה פסיעות הוא מתנגע ואומר: "אני כבר
 לא יכול יותר". ואומרים לו: "תמשיך לטפס".
 והוא עולה עוד כמה פסיעות, ושוב אומר: "אני
 יכול כבר". ואומרים לו: "תמשיך עוד כמה
 פסיעות". והוא צועק: "אין לי כבר כח, אני סחוט,
 אני כבר שבור, אני יכול יותר..." אבל אם יש לו
 שכל ועולה ומטפס עד שמגיע אל פסגת ההר, אז
 הוא רואה שאין כאן הר ואין כאן כלום, אשר זה
 מה שאמרו חכמינו הקדושים (ספא נב.): רשעים
 היצר הרע גדמה להם כהר גבה, צדיקים גדמה להם
 כחוט השערה, והללו בוכים והללו בוכים, הרשעים
 בוכים, איך חיינו בדמיון וחשבנו שזה הר גבה,
 כשאין פה שום הר גבה, וזה הקה רק חלום, והיינו
 יכולים כל-כף הרבה ללמד, ולקנות כל-כף הרבה
 תורה בלי שום מניעות, והצדיקים בוכים מרב
 שמחה ודבקות אור חיות אלקי שיאיר עליהם,

בְּשִׁבִיל שְׂזָכוּ לְהִתְיַצֵּעַ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהֲרֵגִישוּ
 בְּזֶה הָעוֹלָם כְּחוּט הַשֵּׁעָרָה, וּבְאַמַּת הַרְשָׁעִים בּוֹכִים,
 לָמָּה לֹא הֲרֵגְשָׁנוּ אֶת הַטַּעַם הָאֲמִתִּי שֶׁל הַתּוֹרָה,
 לָמָּה חִשְׁבָנוּ שְׂזָה הֵר גְּבוּהָ; וְלָכֵן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לֹא לְהִיּוֹת מֵאלוֹ הַחוֹשְׁבִים שְׂזָה כְּהֵר גְּבוּהָ,
 וְאֵינָם יְכוּלִים לְהִתְגַּבֵּר וְלַעֲלוֹת עָלָיו, אֲלֹא תַכְנִיס
 אֶת עֲצָמְךָ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִז לֹא תִרְצֶה
 לְהַפְסִיק יוֹמָם וְלַיְלָה מִלְלֵמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 כִּי הַתּוֹרָה הִיא אֹרֹת צַחְצְחוֹת, אֹרֹת עֲלִיוֹנִים,
 שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֲלֵיהֶם, כִּי אִם עַל-יָדֵי יִגִּיעָה
 וְטִרְחָה מְאֹד מְאֹד, וּמֵהִי הִיִּגִיעָה וְהַטִּרְחָה הַגְּדוֹלָה
 מְאֹד? לְשִׁבֵר אֶת הָאִי יְצִיבוֹת וְהָאִי סְבָלָנוֹת,
 וְלְהֲרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְלִשְׁבֹּת בְּמָקוֹם
 אֶחָד וְלֹא לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ, כִּי כָּל אֵלּוֹ שְׂזָכוּ לְקַנּוֹת
 לְעֲצָמָם קִנְיֵן תּוֹרָה, הִיָּה דִּיקָא עַל-יָדֵי שֶׁהֲרֵגִילוּ אֶת
 עֲצָמָם לְשִׁבֹּת עַל מָקוֹם אֶחָד שְׁעוֹת עַל גְּבִי שְׁעוֹת
 בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזֶה הָיָה כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁבִּהְתַּחֲלָה הָיָה לָהֶם קִשָּׁה
 מְאֹד לְשִׁבֹּת עַל מָקוֹם אֶחָד. וְכִמוֹ שֶׁסִּפֵּר לָנוּ רַבֵּנוּ
 ו"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן יד), שֶׁבִּהְתַּחֲלָה הָיָה לוֹ מְאֹד
 קִשָּׁה לְשִׁבֹּת לְבַד בְּחֶדֶר מִיָּחָד, עַד שֶׁהָיָה נִדְמָה לוֹ
 שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא הִתְגַּבֵּר וְשִׁבֵר

אֶת הַטֵּבַע שְׁלוֹ, וְכִךְ הָיָה עִם כָּל הַגְּדוּלִים
 וְהַצְּדִיקִים, שֶׁבְּהִתְחַלָּה בְּעֵת שֶׁהָיוּ צְעִירִים מְאֹד הָיָה
 לָהֶם מְאֹד קָשָׁה לְשַׁבֵּת עַל מְקוֹם אֶחָד וּלְצַמְצֵם
 עֲצָמָם עַל עֲנִיָּן אֶחָד בַּפֶּרֶק מִשְׁנֵי־וֹת שְׁלֹמֹדוֹ וּבִדְף
 גְּמָרָא שְׁלֹמֹדוֹ, וּבְסִימָן שְׁלַחַן עָרוּף שְׁלֹמֹדוֹ, וּבִדְף
 זֹהָר וּבִדְף תְּקוּנִים שְׁלֹמֹדוֹ, אֲבָל לְבִסוּף לְקַחוּ עֲצָמָם
 בְּיָדֵים וְהִתְרַכְּזוּ בְּתוֹךְ הַפֶּרֶק מִשְׁנֵי־וֹת, וּכְבָר לֹא רָצוּ
 יוֹתֵר שׁוּם דְּבָר, אֲלֹא עוֹד פֶּרֶק וְעוֹד פֶּרֶק, עוֹד דֵּף
 גְּמָרָא וְעוֹד דֵּף גְּמָרָא, עוֹד סִימָן שְׁלַחַן עָרוּף וְעוֹד
 סִימָן שְׁלַחַן עָרוּף, עוֹד דֵּף זֹהָר וְעוֹד דֵּף תְּקוּנִים,
 וְכִךְ הִמְשִׁיכוּ עַד שֶׁזָּכּוּ לְסִיִּם פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר אֶת
 כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה; וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָּר, מַה
 לְפָנֶיךָ, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה,
 תִּשְׁבֹּר אֶת הַמִּדָּה רַעָה שֶׁנִּכְנָסָה בָּךְ, וּבְפֶרֶט בִּימֵי
 הַנְּעוּרִים, שָׂאז יֵשׁ יִצָּר הָרַע גְּדוּל לָרוּץ אֶל זֶה אוֹ
 אֶל זֶה, וְלִהְתְּבוֹנֵן מַה שְׂוָה עוֹשֶׂה אוֹ מַה שְׂוָה
 עוֹשֶׂה, וּלְפִטְפֹט דְּבָרִים בְּטָלִים עִם זֶה וְעִם זֶה,
 הָעֵקֶר לְשֹׁרֵף אֶת הַזְּמַן, כִּי זֶה הַיִּצָּר הָרַע הֵכִי גְדוּל
 בִּימֵי הַנְּעוּרִים — לְשֹׁרֵף אֶת הַזְּמַן לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם
 דְּבָר, וְאִז הַבְּטָלָה מְבִיָּאָה לְיָדֵי זָמָה, הַבְּטָלָה מְבִיָּאָה
 לְיָדֵי שְׁעֵמוּם שֶׁהוּא שְׁגָעוֹן, הֵינּוּ שְׁמִשְׁתַּגֵּעַ (כְּתוּבוֹת
 נט.): וְאֵין לָךְ עוֹד צֶעֶר וְיִסוּרִים וּמְכַאוּבִים, וְאֵין לָךְ

עוד גלות יותר גדולה משעמום, כי כשמשעמם
 לאדם, הוא מתחיל עם כל אחד, ואם הוא מתחיל
 עם כל אחד אז כלם מתחילים אתו, ואחר-כך חושב
 שכלם רודפים אותו וכלם שונאים אותו, ואינו יודע
 שהוא בעצמו גרם לנפשו את כל השונאים האלו
 שרודפים אותו, כי אם היה יושב על מקום אחד,
 והיה שובר את הטבע הרע שלו של האי יציבות
 והאי סבלנות, היה מקבל שם טוב מאד, כמו
 שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה ח', סימן
 ב'): אם יושב אדם בזוית ועוסק בתורה, אני מראהו
 לבריות; וזו היתה עבודת כל הגדולים וכל
 הצדיקים, שישבו בהתחלה בקרן זוית ימים
 וחדשים ושנים על גבי שנים, ואף אחד לא ידע
 מהם, ואף-על-פי-כן הם לא הסתכלו על זה,
 ולבסוף שמם יצא מסוף העולם ועד סופו,
 והקדוש-ברוך-הוא פרסמן בכל העולם כלו, ואפלו
 שקמו עליהם מתנגדים, ורצו לבטל אותם ולשבור
 אותם, ולכסותם ולהעלימם, לא הועיל שום דבר,
 בדרך שמן שאפלו מכניסים בו כל מיני לכולך,
 השמן יצוף למעלה, כי שמן צף ועולה תמיד
 למעלה, והלכולך יורד תמיד למטה, כן הדבר מי
 שזוכה לשם טוב על-ידי למוד התורה הקדושה, אז

אף אחד בעולם אינו יכול לבטל ולהכניע אותו, ואף אחד אינו יכול לכסות אותו, ואף אחד אינו יכול להעלים אותו, כי סוף כל סוף שמו הטוב יוצא מסוף העולם ועד סופו, ונשארו שמו הטוב לדורי דורות, וזה ראו בחוש. לכן אהובי, בני היקר, ראה מה לפניה ואל תהיה בטלן, אלא תקח את עצמך בידיך, ועוד מהיום הזה תשב בפנה שלך, ושמה תגדל הרבה משניות, הרבה גמרא, הרבה שלחן ערוך, הרבה זהר ותקונים, הרבה מדרשים ועוד למוזדים קדושים שתקבל על עצמך, ותלמד כסדרן, ואף שבהתחלה לא תבין מה אתה לומד, אתה תתמיד בדרך הקלה והנכונה שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן עו), להתחיל לומר פרק אחר פרק, ודרך אחר דף, וסימן אחר סימן, ופרשה אחר פרשה במדרש, וכך תזכה להגיע לסיים את כל התורה כלה, ואז תתחיל עוד פעם, ואל תסתכל על מה שצוחקים ולועגים מזה, כי להם לא ישאר שום דבר, וממך ישארו ששה סדרי משנה וש"ס בבלי ירושלמי, רמב"ם טור ושלחן ערוך, זהר ותקונים וכל המדרשים כלם. ולכן ראה מה לפניה ואל תטעה את עצמך.

ג.

עלי לומר לך, אהובי, בני היקר, פי בזה העולם עוברים על כל אדם משברים וגלים, וזה אין יכולים לספר, רק כל אחד יכול לדעת מעצמו מה שקורה אצל אחרים, ויכול להיות שמה שקורה אצלך, אינו מגיע לקצה קצהו של מה שעובר על השני, אשר עובר עליו פי כמה וכמה, פי מסתובבים רוקים ורוקות, מסתובבים בני-אדם שאין להם פרנסה, מסתובבים אנשים מלאי צרות וחובות, מסתובבים ילדים חולים, רחמנא לצלן, עם פאבים ומחלות וחקאים רעים, פאשר מצוי עכשו מאד בעולם, ואין להם אל מי לפנות, ולכל מי שרק הולכים, לאף אחד אין עצה בעבורם, כל אחד נותן להם דרך והנהגה אחרת, ומתחילים להתנהג כף ולא חולפים ימים ספורים, והם נשברים לגמרי, ועוזבים את הכל, ואזי רואים שלא עזרו להם מאומה; פי באמת אין עצה אחרת רק למוד התורה הקדושה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה): אם ראתה דור שהצרות באות ומתרבות עליך, רוצן וברח אל חדרי התורה, פי אין עוד מקום היכן להתחבא אלא אצל התורה הקדושה, פי ברגע שאדם מרגיל

את עצמו לקחת משניות ולגרוס פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עד שזוכה לסיים ששה סדרי משנה, וכמו־כן לוקח גמרא ומתחיל לגרוס דף אחר דף, עד שזוכה לסיים פֶּרֶק ואחר־כֵּן עוד פֶּרֶק, עד שזוכה לסיים את כל הש"ס כלו, אז אין אדם יותר מאשר ממנו, כי התורה מרפאת את האדם בגשמיות, ומרפאת את האדם ברוחניות, התורה מעשרת בגשמיות והתורה מעשרת ברוחניות. ואותו דבר כשאדם לומד שלחן ערוך ומתנהג על־פי השלחן ערוך נופל עליו פחד ויראה רק מהקדוש־ברוך־הוא, ואינו מתפחד ואינו מתירא משום ברִיָּה שבעולם, רק מהקדוש־ברוך־הוא, כי על־ידי למוד שלחן ערוך זוכים ליראה (ספר המדות, אות יראה, חלק ב', סימן ג'), ומברר ומזכך את הטוב מהרע שלו, ונופל לגמרי הרע ונשאר אצלו הטוב (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), ועל־ידי־זה הוא פוטר מעצמו כל מיני צרות שבעולם, ונמשכת עליו עשירות גדולה מאד. ואם היית יודע אהובי, בני היקר, אל מה יכולים לזכות על־ידי למוד התורה הקדושה, אז אף פעם לא היית רוצה לנתק את עצמך מהתורה הקדושה, ואפלו אם היית נוסע בדרך, היית לוקח עמך או משניות, או גמרא, או שלחן ערוך, או מדרש, או תקונים, כי זה תיידך, כמו

שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל, כ): "כִּי הוּא תִיִּיף וְאַרְךָ יָמָיִךְ",
 וּבָרַגַע שְׁאָדָם מִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אֵינוֹ צָרִיךְ עֲצוֹת מֵאַף אֶחָד, וְאֵינוֹ צָרִיךְ
 דְּרָכִים וְהִנְהָגוֹת מֵאַף אֶחָד, הוּא רוֹצֵה רַק אֶת
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזוֹ הִיְתָה מַעֲלַת הַצְּדִיקִים
 הַקְּדוּשִׁים וּמַעֲלַת גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל-כֶּף הָיוּ
 דְּבָקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֵף שֶׁבִּהְתַּחֲלָה לֹא הָיָה
 לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, וְסָבְלוּ יְסוּרֵי תַּפְתּ מִבַּיִת וּמִחוּץ,
 אֲבָל עַל-יַדֵּי שְׁלֹמֹדוֹ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָהֶם שֶׁנִּפְתְּחוּ לָהֶם שְׁעָרִים וּפְתָחִים
 תְּדָשִׁים, שֶׁדָּרְכָם הִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שְׁפַע רוּחָנִי וְשְׁפַע
 גִּשְׁמִי, הֵינּוּ שֶׁהֵבִיאוּ לָהֶם כֶּסֶף לְתוֹךְ הַבַּיִת וְלֹא
 הִצָּרְכוּ לְהִתְיַגֵּעַ עַל זֶה כָּלֹל וְכוּ' וְכוּ', וְנִתְחַדְּשׁוּ לָהֶם
 חֲדוּשִׁים עֲצוּמִים שֶׁלֹּא הָיוּ צָרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ עֲלֵיהֶם,
 אֲלֹא נַעֲשׂוּ כַּמַּעֲיָן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנָהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק (אָבוֹת
 פְּרָק ו'). וְדָבָר זֶה רָאוּ בְּחוּשׁ בְּכָל הַדּוֹרוֹת. וּסְתָם עָמִי
 הָאֲרָצוֹת תָּמִיד הִתְפַּלְאוּ מְאֹד, וְשִׂאֵלוֹ: לָמָּה לֵאלֹהֵי
 תְּלַמְּדֵי הַחֲכָמִים, לֵאלֹהֵי הַצְּדִיקִים וּלֵאלֹהֵי גְדוּלֵי
 יִשְׂרָאֵל זוֹרְקִים כֶּסֶף וּמִתְקַבְּצִים בְּבֵיתָם וְאֵין עוֹזְבִים
 אוֹתָם, וְלָמָּה אֲנַחְנוּ אֵינָנוּ זוֹכִים לְזֶה?! אֵלֹהֵי
 הַצְּדִיקִים וּגְדוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְתְּלַמְּדֵי הַחֲכָמִים נִפְתְּחוּ
 לָהֶם צְנוּרוֹת הַשְּׁפַע, וְזוֹכִים לְמַח גְּדוּל מְאֹד,

ומבִּינִים דָּבַר מֵתוֹךְ דָּבַר וְאַנְחֵנוּ עִם הַדּוֹמָה
 לַחֲמוֹר?! אֲבָל אֵינָם יוֹדְעִים, שְׂאֵלוֹ הַגְּדוֹלִים
 וְתַלְמִידי הַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַתִּיגְעוּ
 בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַתְּנִסּוּ בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים עַד
 מְאֹד, וְטָעְמוֹ אֶלֶף טַעְמֵי מִיתָה בְּיוֹם אֶחָד, כָּל-כָּף
 קָשָׁה הָיָה לָהֶם לְשֶׁבֶת עַל מְקוֹם אֶחָד, כָּל-כָּף קָשָׁה
 הָיָה לָהֶם לִפְתּוֹחַ מִשְׁנִיּוֹת, אוֹ גִמְרָא, אוֹ זֶהר
 וְתִקּוּנִים, וְלִפְתּוֹחַ שְׁלֶחַן עָרוּף, אוֹ מְדַרְשׁ, בְּדִיוֹק כָּמוֹ
 לְעַמֵּי הָאֲרָצוֹת, אֲבָל הֵם הָיוּ חֲכָמִים, וְלֹא הִטְעוּ אֶת
 עַצְמָם, וְשָׁבְרוּ אֶת הַחֹמֶר הָעֵב וְהַגֵּס וְהַגִּשְׁמִי שֶׁלָּהֶם,
 עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הָאִירָה לָהֶם הַתּוֹרָה אֶת פְּנֵיהָ וְזָכוּ
 לְהֵכֵל, אֲבָל אֵלּוֹ עַמֵּי הָאֲרָצוֹת, אֲפָלוּ לֹא הִתְחִילוּ
 לְנִסּוֹת, אִזּוֹ מָה יֵשׁ לָהֶם טַעֲנוֹת?! תְּנַסֶּה גַם אַתָּה,
 אִזִּי גַם-כֵּן תִּזְכֶּה, כִּי הַתּוֹרָה מְנַחֶת בְּקֶרֶן זְוִית, וְכֹל
 מִשְׁרוּצָה לְזָכוֹת לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה — יְכוּל לְזָכוֹת
 (קְדוּשֵׁין סו.), כִּי מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת כַּהֵן צָרִיף לְהִיּוֹת
 כַּהֵן בֶּן כַּהֵן וּבֶן בְּנוֹ שֶׁל כַּהֵן, וּמִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת
 מֶלֶךְ, עָלָיו לְהִיּוֹת מְזַרַע דָּוִד הַמְּלָךְ, אֲבָל הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה מְנַחֶת בְּקֶרֶן זְוִית, וּמִי שֶׁרָק רוּצָה לְלַמֵּד
 אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה — יְכוּל לְלַמֵּד, וְיְכוּל לְקַנּוֹת
 לְעַצְמוֹ שֵׁם טוֹב, וְאַפְלוּ אִם אֵלּוֹ עַמֵּי הָאֲרָצוֹת
 טוֹעֲנִים שֶׁכָּבַר נִסּוּ, וְלֹא הִלִּף לָהֶם — זֶה שֶׁקָּר, כִּי

גם הצדיקים ותלמידי החכמים וגדולי ישראל, גם עליהם עברו נסיונות קשים, ויכול להיות שעברו עליהם נסיונות קשים יותר מאלו של עמי הארצות, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו (ספא נב.), ובודאי אלו גדולי ישראל והצדיקים הקדושים עברו עליהם נסיונות יותר קשים ומרים ממה שעובר על עמי הארץ, אבל ההפרש הוא, שהם עמדו בנסיון והם לא עמדו בנסיון. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, אל תחשב שהצדיקים, או החכמים, או גדולי האמה, גדולי ישראל, זכו מן ההפקר, ובא להם דבר זה בקלות, אלא התנגעו על זה יגיעות וטרחות עצומות של ימים ושנים. ולכן ראה מה לפניה, או שאמה רוצה להשאיר עם הארץ, להשאיר עובד אדמה, חורש שדות, לעבד קשה ולהתנגע בהבלי העולם הזה, ולבסוף תסתבך בחובות ובצרות, ולא יהיה לך — לא עולם הזה ומכל שפן לא עולם הבא, או שתתחיל להתנגע בלמוד התורה הקדושה, ותעשה לעצמך קביעות, ותאמר לעצמך: איני רוצה פלום, רק את התורה הקדושה. ואף שבהתחלה יהיה לך מאוד מאוד קשה, שתעבר עניות ודחקות, ותחשב כאלו זה סוף העולם, אף-על-פי-כן תעשה את עצמך כשור לעל וכחמור למשא, אז

תהיה בטוח שרוח-הקדוש לא תסור ממך, והשכינה
תשרה אצלך תמיד, ותזכה לכל טוב אמת ונצחתי
בזה ובבא.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אף שהארכתי
לך ממעלת למוד ושקידה בתורה הקדושה, אבל
תאמין לי, אל כל מה שיכולים לזכות ב"אהבת
התורה" וחשק התורה ולמוד התורה, עדין לא
התחלתי להסביר לך כלל, כי בני-אדם חושבים
באופן שיזכה ללמוד תורה, צריך שיהיו לו אילו
כשרונות יוצאים מן הכלל, ומאחר שאני יודע שאין
לי כשרונות מיוחדים, ומכל שכן שיש לי ראש כבד,
ואיני מבין כלום ממה שאני לומד, והלמוד קשה
להכנס לי בשכל ובהבנה, ומכל שכן וכל שכן שאני
יודע מי אני, שחטאתי ופגמתי במח שלי, בעינים
שלי, בפה שלי, בידים שלי וברגלים שלי, ואני
פגום לגמרי, וממילא איך אני יכול להשיג פעם את
התורה הקדושה?! איך אני יכול להשיג הבנת
התורה?! איך אני יכול להשיג "אהבת התורה"?!
אל תאמר זאת, אהובי, בני היקר, כי בפרוש גלה

אהבת התורה

קכה

לנו רבנו ז"ל דרך קלה ונפלאה מאד (שיחות הר"ן, סימן עו), ואף שבגני-אדם צוחקים מזה, ואומרים כל מיני שטיות, שזה לא נקרא למוד, וזה סתם פטפוטי דברים וכדומה, אבל עליך לעשות לעצמך חשבון הנפש, שיבא היום ואף אחד לא ירחם עליך, ולא יועיל לך שום דבר, החבר שלך, שעכשו לעג ממך וצחק עליך, הוא יעזב אותך, הוא לא יהיה איתך, ואתה תשאר לבד.

לכן שמע בקולי ואיעצך, ויהי אלקים עמך, שתקבל את סדר-הדרך-הלמוד של רבנו ז"ל, שאמר בפרוש, שבלמוד צריכים העקר את האמירה, לומר הרבה, ולקשר את המחשבה אל הדבור, שתקח משניות, ותתחיל להגיד פרק אחר פרק לאט לאט, ותקשר את המשנה אל מחשבתך, ותבין בפשיטות מה שפכתוב שם, ותהיה עקשן גדול לגרס משנה אחר משנה ופרק אחר פרק, עד שתזכה לסיים מסכתא, וממסכתא ראשונה תטיל למסכתא שניה וממסכתא שניה לשלישית וכו' וכו', עד שתזכה לסיים את כל הששה סדרי משנה. מה אמר לך אין עוד נעם וערבות יותר מזה, שזוכה לסיים ששה סדרי משנה, ואז תתחיל עוד פעם, וכשתסיים פעם

שְׁנֵיָהּ, תַּחֲחִיל פַּעַם שְׁלִישִׁית, וְכִף תַּתְּנֶהג כָּל יָמֵי חַיֶּיךָ בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, וְאִז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי מ'ש'נ'ה' אוֹתִיּוֹת נ'ש'מ'ה', וְתוֹדֶכְךָ נִשְׁמָתְךָ שֶׁלֹּא יִחְסַר לְךָ כְּלוּם. וְכֵן הַדָּבָר עִם לְמוֹד גְּמָרָא, שֶׁבִּיּוֹתָר צָרִיכִים לָשִׁים אֶת הַדָּגֵשׁ עַל לְמוֹד גְּמָרָא, כִּי גְמָרָא זֶה כָּלֵל תּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה, וּמִי שֶׁלּוֹמַד הַרְבֵּה גְמָרָא, הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֶת הָאֲרָבָעָה מְלֶאכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם, שֵׁהֵם: גְּבֻרִיאֵל, מִיכָאֵל, ר'פֶּאֵל, א'וֹרִיאֵל, שֵׁזֶה אוֹתִיּוֹת גְּמָר'ר'א', וְאִין יְכוּלִים לְהַסְבִּיר לָאָדָם אֶת הַשָּׂכָר שֶׁמְקַבְּלִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן עַל דָּף גְּמָרָא אֶחָד שֶׁלּוֹמְדִים, וְאִם בְּנֵי-אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים אֶת הַנֶּעֱם וְהַזִּיו וְהָעֲרָבוֹת שֶׁמְקַבְּלִים עַל דָּף גְּמָרָא אֶחָד, הָיוּ תָמִיד גּוֹרְסִים דָּף אַחַר דָּף וְלֹא הָיוּ עוֹזְבִים אֶת זֶה אֶף פַּעַם, כִּי זֶה הָיָה הַחַיִּים שֶׁלָּהֶם, וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁמְכַנִּים אֶת עֲצָמוֹ אֶל תּוֹךְ הַדָּף, שֶׁלּוֹמַד ר'ש"י וְתוֹסְפוֹת עַל הַדָּף הַזֶּה, אִין עוֹד נֶעֱם וְעֲרָבוֹת יוֹתֵר מִזֶּה, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלּוֹמַד גַּם מְפָרְשִׁים עַל הַדָּף הַזֶּה, וְכִף לוֹמְדִים עוֹד דָּף וְעוֹד דָּף, עַד שְׁזוֹכִים לְסִיִּם פָּרְק, וְכִשְׁמִסִּימִים פָּרְק מִתְחִילִים עוֹד פָּרְק, עַד שְׁזוֹכִים לְסִיִּם מְסַכְתָּא שְׁלֵמָה, וְכִשְׁזוֹכִים לְסִיִּם מְסַכְתָּא מִתְחִילִים עוֹד מְסַכְתָּא, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה

מבטלים את סמ"ך-מ"ם לגמרי, כי מ'ס'כ'ת' הם תבות כ"ת ס"מ, כי הסמ"ך-מ"ם רוצה להתלבש על אדם ולהחטיאו בכל מיני עברות, והוא בא עם כל הכתות שלו לבטל את האדם, העקר שלא ילמד תורה, בשביל זה הראשי תבות של שמו הוא: ס'יום מ'סכתא אין לעשות, כי הוא לא רוצה שאדם יסיים מסכתא, מתמת שידע, שאם זוכה אדם לסיים מסכתא, הוא זוכה לבטל את כ"ת ס"מ, הינו את הסמ"ך-מ"ם והפת שלו. ולכן אל תהיה בטלן, אהובי, בני היקר, אלא תקח גמרא, ותגרס שעות על גבי שעות, וכן תתעמק בשלחן ערוך בכל יום סימן אחר סימן, עד שיפנס בך חשק כזה, שלא תצטרך אף בן אדם שישמר עליך, ולא תרצה את שום בן אדם בעולם, תרצה רק את התורה הקדושה. וביותר צריכים גם להתמיד בלמוד שלחן ערוך, כי שלחן ערוך הוא היסוד ביהדות, בלי שלחן ערוך אין יודעים איך להתנהג, והשלחן ערוך הוא התמצית של התורה שבכל-פה. ומכל שכן ללמד מדרשים, שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי עקב): רצונך להכיר את מי שאמר והיה העולם — ללמד אגדה; אם רוצה אדם להגיע אל סודות התורה, עליו ללמד הרבה מדרש והרבה זהר והרבה

תקונים, ובהתחלה יהיה נדמה לך כאלו זה על מנת שתעלה לרקיע, והלמוד אינו בשבילך, אבל עליך לדעת, כי בדור הזה שמתרבים האפיקורסים והמינים, הרשעים והערב-רב שמתערבים בין נשמות ישראל, רחמנא לצלן, אין עצה אחרת אלא להתמיד הרבה בלמוד זה, בלמוד תקונים ובלמוד מדרש, אשר הם מחזקים את האמונה הקדושה, וכל הספרי מוסר יסודותיהם מהזהר והתקונים והמדרשים, ולכן ראה ללמד מהמקור — הרבה זה, הרבה תקונים והרבה מדרשים, ועכשו אני יודע, שיבאו ויחלישו את דעתך, ויתלוצצו ממך, כאלו אין זה נקרא למוד, עליך לדעת, שזה לא נכון, ועליך לעשות את חשבון הנפש הזה — או שעלי לקחת את עצמי אחת ולתמיד בידי, או שאוליך את עצמי שולל. תסתכל, אהובי, בני היקר, מה קורה בחוץ, איך בחורים אחרים בגילך, או אברכים אחרים בגילך מסתובבים משעממים, ואינם עושים מאומה, בחורים צעירים מבטלים את זמנם היקר, ושורפים אותו לגמרי, בשעה שיכולים לסיים פרק אחר פרק, דף אחר דף, סימן אחר סימן ופרשה אחר פרשה, והם מבטלים ומבלים את הזמן בשטיות, ומכל שכן אברכים שכבר טרוודים

בפרנסה, גם-כן עובר עליהם בטולים בלי סוף וללא צורך כלל, ולמה? משום שלעגו והתלווצו מסדר-דרך-הלמוד הזה.

לזאת ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניך, יבא היום שנצטרך לעזוב את זה העולם ולא יועיל שום דבר, כל הכסף וכל הזהב, כל הבתים והארמונות וכל הרהיטים, וכן כל המשפחה תצטרך להשאיר אחריך, מי ילך לפניך? רק התורה שזכית ללמד בחייה. וזו מציאות ועבודה, ולכן שמע בקולי ואל תתיאש, אפלו שבהתחלה יבא לך הדבר הזה מאוד מאוד קשה, ויתלבש היצר הרע בכל מיני לבושים העקר, שתעזב את הלמוד הזה, עלי לומר לך, אם תהיה עקשן גדול מאוד, ותמסור את נפשך על זה, אז תראה אילו נסים נגלים יעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ותזכה ל"ארץ ימים בימינה" (משלי ג, טז) — תזכה לחיי העולם הבא בעולם הזה, ו"עשר וכבוד בשמאלה" — שיהיה לך גם שפע ופרנסה בזה העולם, באשר ראינו במציאות אצל כל הצדיקים והחכמים שבדור, שהקדוש-ברוך-הוא לא עזב אותם, ונתן להם כל צרכם בדרך לא דרך, אף שלא עשו כלום, אלא בזכות התורה שלמדו, כי

הַתּוֹרָה מְעַשֶּׂרֶת אֶת הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אַבֵּל, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עָלִי לְגִלוֹת לָךְ,
 כְּשֶׁאֶגְמֹר לְדַבֵּר אֵלֶיךָ, וּכְשֶׁתִּסִּים לְקַרְא אֶת דְּבָרֵי
 אֱלֹהִים, אֲזַיבֹּאוּ חֲבֵרִים רְעִים, וַיִּתְחִילוּ לְבַלְבֵּל אוֹתְךָ,
 וַיִּטְעוּ אוֹתְךָ שְׂזֵה לֹא דֶרֶךְ לְמוֹד, וְזֶהוּ בְּזָבוּז זְמַן
 בְּעֵלְמָא, אוֹ יבֹאוּ אַבְרָכִים פְּרַחְחִים וַיִּתְלוּצְצוּ מִמֶּךָ.
 אַבֵּל זֶה הַבְּחִירָה שְׁלֶךְ, אִם תִּקְבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי כְמוֹת
 שְׂהֵם, אֲזַי אֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ, שְׁלֹא יִחְסַר לָךְ כְּלוּם,
 וַיְהִי לָךְ חַיִּים אַרְכִּים, חַיִּים נְצַחִים, עֲשֵׂר וְכָבוֹד
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְעֲשֵׂר וְכָבוֹד בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאִם לֹא
 תִקְבֵּל אֶת כָּל דְּבָרֵי אֱלֹהִים, אֲזַי תִּרְאֶה מַה יְהִי נַעֲשֶׂה
 עִמָּךְ. וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, שְׁיִבֹא הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן, וְכָבֹד לֹא
 תוּכַל לְהַחְזִיר אֶת הַשְּׁעוֹן אַחֲרָנִית. לְזֹאת תִּרְאֶה
 לְלַכֵּת לְאִיזָה מְקוֹם פְּנוּי שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִבְקֹשׁ
 מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתִּזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים
 וּלְצִיַּת אוֹתִי, וְאִזַּי לֹא תִתְחַרֵּט — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

תָּם וְנִשְׁלָם שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!